

НДЦ "ДЕМОС"

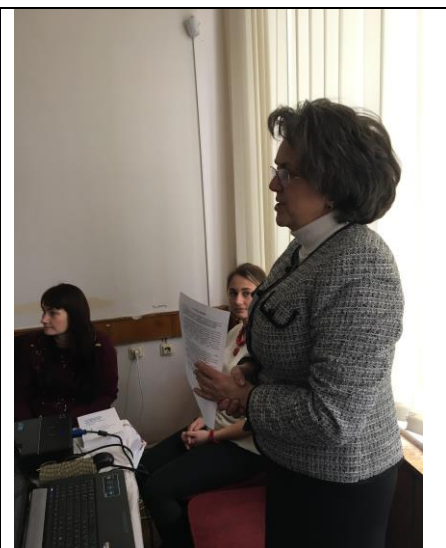
У.Садова, Т.Степура, Я.Яричевська

КЛАСТЕРИ І КЛАСТЕРНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

(за результатами науково-практичного семінару представників академічної, освітянської, професійної спільноти та влади Львівщини - НУ «Львівська політехніка», 20 березня 2018 р.)

В НДЦ «ДЕМОС» 20 березня 2018 року відбувся черговий науково-практичний семінар з актуальних питань розбудови кластерів та підтримки кластерних ініціатив розвитку економіки регіону (Львівщини). До участі у роботі заходу були запрошені викладачі та студенти Національного університету «Львівська політехніка», Львівського національного університету ім.І.Франка, науковці ДУ «Інститут регіональних досліджень ім.М.Долішнього НАН України», представники місцевої влади та інституцій бізнесу. До обговорення були запропоновані наступні питання: соціально-економічні, фінансові, організаційні та адміністративні передумови реалізації кластерних ініціатив у Львівській області; інформаційне забезпечення процесів кластеризації економіки регіону: сучасні проблеми та шляхи вирішення; пропозиції до проекту освітньо-промислового хабу Львівської області.

Роботу семінару розпочала керівник НДЦ «Демос» д.е.н., проф. Садова У.Я., яка зазначила, що проведення семінару співпало з відзначенням Всесвітнього Дня Щастя (введено спеціальною резолюцією ООН на 118-тому пленарному засіданні № 66/281 в 2012 році)¹. Навівши найновіші дані про покраїнові значення показника щастя ((132 місце, поряд з Ганою та Угандою), вона наголосила, що відображення «реального» добробуту населення України, стану її навколишнього середовища є невіддільною складовою робіт з підвищення конкурентоспроможності економіки держави.

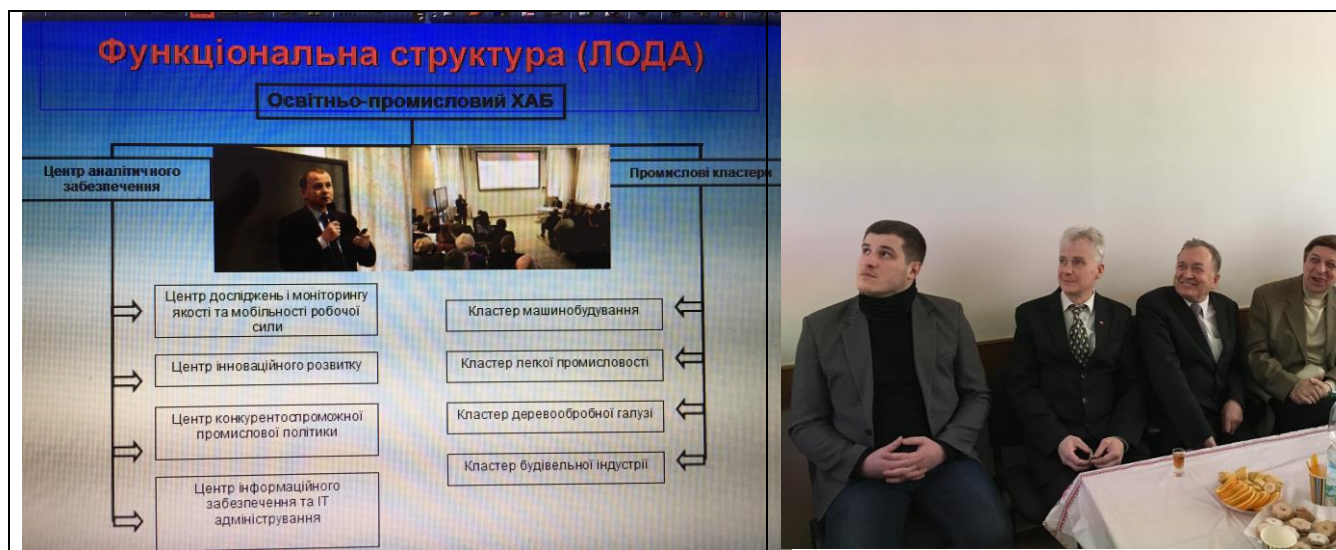

¹ Міжнародний день щастя як спосіб визнати важливість щастя у житті людей в усьому світі. У 2015 році ООН розпочала 17 цілей сталого розвитку, спрямованих на подолання бідності, зменшення нерівності та захист нашої планети – трьох ключових аспектів, які ведуть до благополуччя та щастя // Електронний ресурс. Спосіб доступу: <http://www.un.org/en/events/happinessday/>

НДЦ "ДЕМОС"

Враховуючи, відзначила Уляна Ярославівна, що в 2017 році Україна не просто опинилася в останній десятці країн за даним показником, але й те, що демонструє нестійку позицію в частині макроекономічних регуляторів економіки - за даними рейтингу прогнозних показників з інфляції та безробіття у різних країнах світу на 2018 рік опустилася з 5 на 7 позицію (за даними провайдера фінансової інформації Агентства Bloomberg, США) - логічно постає питання про гостру і невідкладну потребу пошуку ефективних інструментів нової економічної політики держави. Особливий фокус уваги прикутий до об'єктів промисловості, які в Україні демонструють доволі неоднозначну економічну поведінку залежно від приналежного до того чи іншого регіону. Цікаво, що Львівська область у січні 2018 році вийшла у лідери серед інших регіонів держави за приростом промислового виробництва продукції у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року - 18,1% при 3,6% середнього значення по Україні². Це особливо актуалізує потребу проведення у регіоні досліджень у сфері інноваційної діяльності суб'єктів ринку. Одним з напрямів мобілізації функціонування економіки Львівщини є реалізація кластерних ініціатив (якщо йдеться про дієві підходи залучення додаткових ресурсів у регіон). До речі, можливості кластеризації взаємозв'язків промислових підприємств регіону активно відстежують працівники департаменту економічної політики ЛОДА, які виступають за створення освітньо-промислового хабу.

У доповіді Уляна Ярославівна зупинилася на відмінностях трактування поняття «кластер» у різних сферах наукових знань (хімія, біологія, соціологія, статистика, інформаційні технології, економіка), на ознаках та критеріях класифікації кластерних форм організації виробництв та їх місці у мережевих територіальних утвореннях, навела перелік

² Міністерство економічного розвитку і торгівлі України Електронний ресурс. Спосіб доступу <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=PravoviZasadiDialnosti>

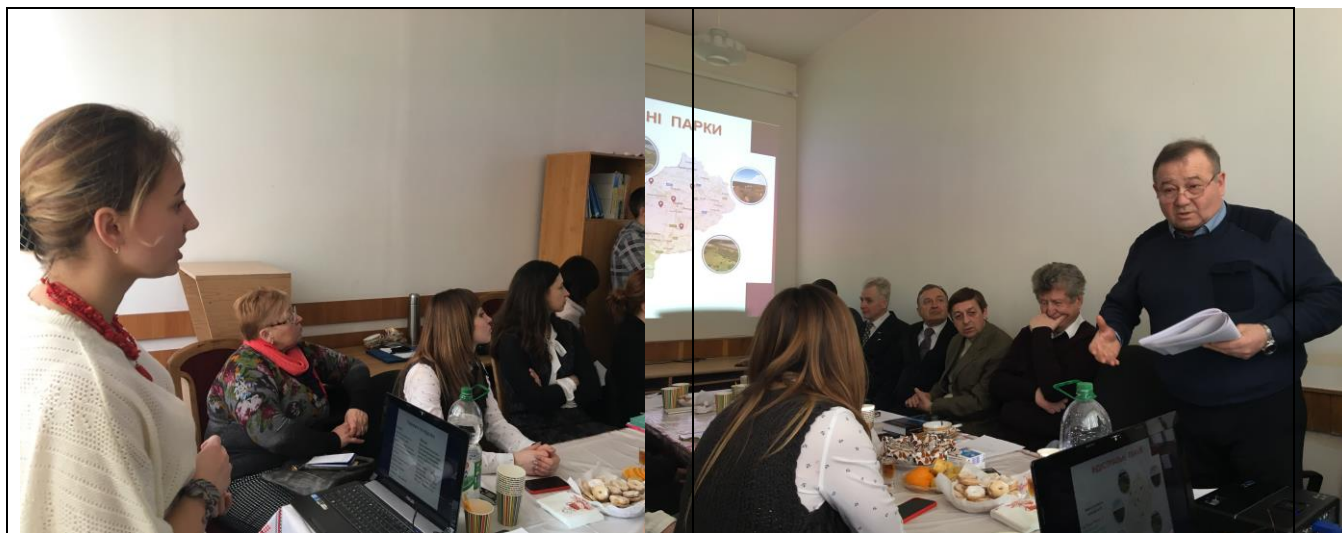

НАЦ "ДЕМОС"

найбільших кластерів ЄС (харчова промисловість, будівництво, транспортування та логістика, фінансові послуги, готельний бізнес і туризм, виробництво металу та конструкцій, обладнання та сервіс), Польщі та карту кластерів високої технологічності у США, згадала про гармонізовані кластери інноваційного зростання в Україні (за В.Чужиковим), про пріоритети і місця розташування центрів координації мереж компетенції в Україні - сільське господарство і харчова промисловість, медицина і лікувальний туризм, машино- і суднобудування, авіація і космос (за Є.Куриляком), навела коефіцієнти регіонально-галузевого розміщення виробництв в Україні (за М.Оліскевич), навела дані аналізу інвестиційного фактора кластеризації промислових виробництв Львівщини³.

Органічним продовженням розгляду проблемних питань кластеризації виробництв економіки Львівщини став виступ студентки ІНЕМ Ярини Яричевської на тему «Кластерні стратегії відродження економіки Львівщини», яка деталізувала привабливі для кластеризації галузі Львівської області. Зокрема, йшлося про такі види економічної діяльності як операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям; діяльність готелів та ресторанів; діяльність транспорту та зв'язку. Щодо реальних кластерів як способу підвищення конкурентоспроможності регіону, увагу було звернуто на перспективи сільськогосподарського кластеру поблизу Шкла (на базі Чернилявської свиноферми) та кластеру альтернативної енергетики, основні потужності якого будуть розташовані поблизу села Завадів. Доповідач зупинилася на плюсах та мінусах кожного з пропонованих кластерів, відповіла на численні запитання присутніх. Особлива дискусія мала місце при обговоренні ідеї формування туристичного кластеру на базі Немирівського санаторію, у якій предметну й зацікавлену участь взяв професор НУ «Львівська політехніка» В.В.Козик.

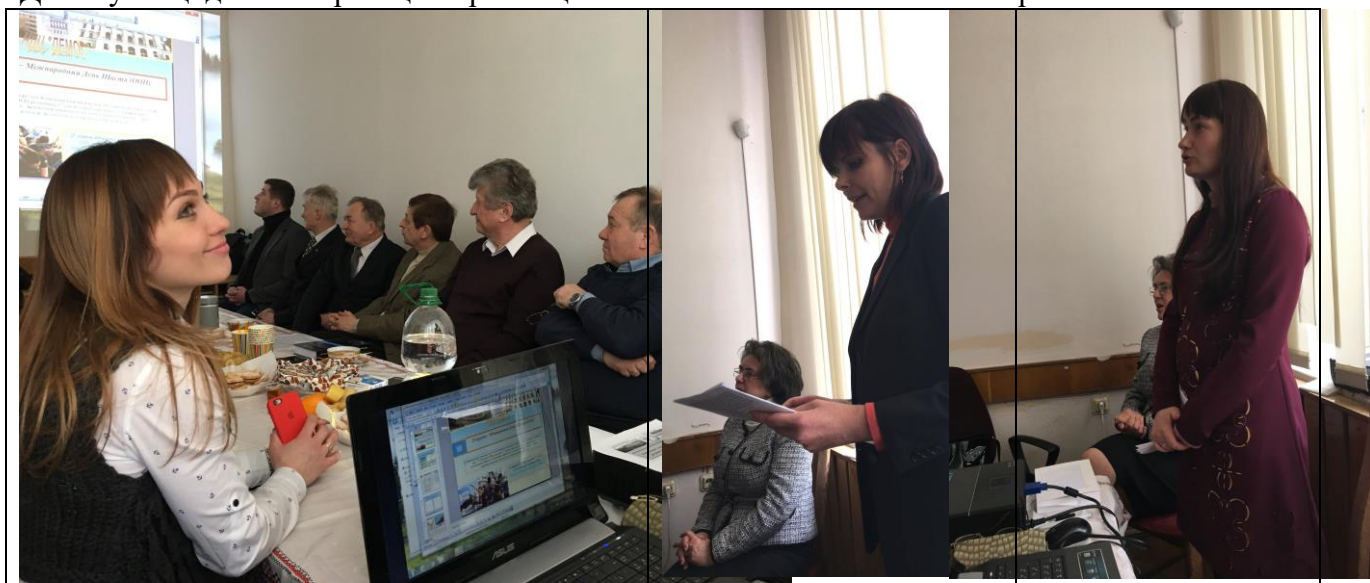

³ Станом на 1 жовтня 2017 року на промислових підприємствах Львівської області акумульовано 496,5 млн доларів США іноземного капіталу або 40,1% від загального обсягу./ Джерело: електронний ресурс. Спосіб доступу: <http://loda.gov.ua/news?id=32205>

НАЦ "ДЕМОС"

Не менш продуктивно пройшла й друга частина семінару, де в обговореннях доповідей асистента кафедри статистики економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка С.Квак на тему «Інноваційні кластери в промисловості Львівщини» та Ю.Бондаренко «Детермінанти інвестиційної діяльності в туристично-рекреаційній сфері України» прийняли відомі науковці та фахівці у галузі регіональної економіки: проф. Мікула Н.А., проф. Давимука С.А., проф. Семів Л.К., проф. Притула Х.М., доц. В.С.Грицевич, к.е.н. Т.М.Степура, к.е.н. Скорик Г.І., к.е.н. Сорочак О.З., к.е.н. Гвоздь М., к.е.н. Риндзак О.Т., к.е.н. Левицька О.О., к.е.н. Бачинська М.В., Куйбіда С.В., Бермес З.М., Махонюк О.В., Бараняк І.Є. та інші. Відрадно, що інтерес до роботи семінару виявили й студенти різних інститутів й курсів НУ «Львівська політехніка» (С.Андрусів, П.Угринович, К.Кісінас та ін.). Особливо цікавими стали пропозиції професора Надії Анатоліївни Мікули щодо акцентування уваги на існуванні передумов кластеризації підприємницьких мереж у сфері деревообробки у Яворівському районі Львівщини та професора Степана Антоновича Давимуки щодо кластеризації виробництв з виготовлення скла та скловиробів.

На завершення, учасники семінару зійшлися на спільній думці щодо потреби підготовки рекомендацій органам державної влади, які б стосувалися виділення галузей (напрямів, видів економічної діяльності) для кластеризації за територіальною ознакою відповідно до пріоритетних напрямів розвитку регіону (районів), пошуку серед підприємців – ініціатора (фалісітатора) для формування ядра кластера, укладання адміністрацією угоди з фалісітатором, сприяння фалісітатору в укладанні ним двосторонніх угод для створення кластеру з майбутніми учасниками, формування бази даних всіх учасників, які уклали двосторонні угоди з фалісітатором, спеціальної обробки бази даних для формування ієрархії відносин між учасниками кластера за ознакою максимізації зв'язків (а не підпорядкування) або функціонального розподілу бізнесу, подальшого укладання договорів між учасниками кластеру відповідно до побудованої моделі зв'язків та відповідно до стратегічних завдань розвитку території, тобто створення мереж, формування адміністрацією оціночних критеріїв щодо ефективності діяльності кластеру, постійного впровадження в діяльність кластеру моделі приватно-державного партнерства.

НДЦ "ДЕМОС"

Присутній на заході представник ЛОДА Степан Куйбіда зробив свою позитивну оцінку семінару, висловив побажання залучати до наукових дискусій ширше коло осіб, які відповідають за цю ділянку в Департаменті економічної політики ЛОДА, озвучив слушні ідей щодо активізації бізнес середовища у регіоні.

На завершення У.Я.Садова визначила тематику наступного семінару (кластери в деревообробній промисловості), подякувала присутнім за активну і плідну роботу.

***